

RWS INFORMATIE

Omgevingsinformatie Midden-Nederland A-vaarwegen Noord

Variabel onderhoudscontract

Uitgegeven door A Vaarwegen / Omgevingsmanagement
Auteur J.D. Bergsma / Anne Codée
Mobiel 06-47384342
E-mail Anne.codee@rws.nl
Zaaknummer 31190640

Datum 15 juni 2023
Versie V0.1
Status CONCEPT

Review

Wat	Wie	Versie	Datum	Handtekening
Opsteller	Jessica Bergsma/ Anne Codée	0.1	15-06-23	
Review	Bart de Jong	0.1		BMdJ
Aanvullingen versie 0.1		0.2		
Review	Bart de Jong	0.2	02-08-23	BMdJ

1	Inleiding	3
2	Omgevingsmanagement bij Rijkswaterstaat	4
2.1	Imago	4
2.2	Ambitie	5
2.3	De regierol van Rijkswaterstaat	5
3	Stakeholderanalyse	8
4	Hinderaanpak en verkeersmanagement	10
4.1	Algemeen	10
4.2	Communicatie	11
4.3	Verkeersmanagementplan wegen en bruggen	11
4.4	Verkeersmanagementplan vaarwegen	11
4.5	Afstemming met beheerders	11
4.6	Bedieningsafspraken	12
4.7	Afspraken derden	12
5	Operationele informatie Kunstwerken	13
6	Stakeholderslijst	13
7	Raakvlakprojecten	13

1 Inleiding

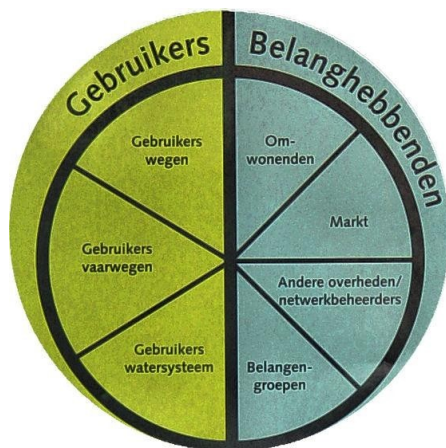
Dit document is een bijlage bij de Raamovereenkomst ten behoeve van variabel (werk of) onderhoud aan Kunstwerken in Midden Nederland, district Noord. Het document bevat informatie die voor de opdrachtnemer van belang is bij de uitwerking van omgeving gerelateerde onderwerpen en geeft weer wat de visie van Rijkswaterstaat is op omgevingsmanagement binnen het areaal van A-vaarwegen Noord.

Dit document beoogt de verwachtingen van opdrachtgever weer te geven voor de handelwijze van de opdrachtnemer bij omgeving gerelateerde onderwerpen. Daarnaast geeft dit document omgevingsinformatie, onder andere voor stakeholdermanagement, communicatie, raakvlakken, hinderaanpak, corridorgedachte, verkeersmanagement (weg/vaarweg) en transitie management.

2 Omgevingsmanagement bij Rijkswaterstaat

Binnen het vakgebied omgevingsmanagement (OM) draagt de omgevingsmanager binnen het Integraal Projectmanagement Model (IPM-team) zorg voor het creëren van een tevreden omgeving en blijft aanwezig rond de werkzaamheden van het project.

De oorsprong van omgevingsmanagement is te vinden in één van de speerpunten van Rijkswaterstaat, te weten Strategisch Omgevingsmanagement. Daar waar Rijkswaterstaat van oudsher een technische organisatie is, is de omgeving van Rijkswaterstaat de laatste jaren steeds belangrijker geworden. Rijkswaterstaat stelt in zijn nieuwe rol als netwerkmanager van de drie netwerken (hoofdwegennetwerk HWN, hoofdvaarwegennetwerk HVWN en hoofdwatersysteem HWS) de gebruikers en de belanghebbenden van deze netwerken centraal. Het publiek (zijnde de gebruiker en belanghebbenden van de Rijkswaterstaatnetwerken) heeft een centrale plaats in het denken, het handelen en het gedrag van Rijkswaterstaat. In onderstaande figuur (publiekscirkel) wordt dit visueel weergegeven. De gebruiker wil namelijk 'van A naar B' zonder zich af te vragen op welk netwerkonderdeel hij vaart of rijdt.

Figuur 1: De publiekscirkel

2.1 Imago

Omgevingsmanagement gaat vaak om relatiebeheer waarin de menselijke factor, houding en gedrag en imago een grote rol spelen. Rijkswaterstaat verwacht van de opdrachtnemer die voor Rijkswaterstaat aanleg-, vervangings- en onderhoudsprojecten uitvoert, dat ze handelen conform bovenstaande speer- en uitgangspunten en opereert als verlengstuk van de opdrachtgever. Rijkswaterstaat wil door het publieksgericht werken de opdrachtnemer stimuleren om bij de voorbereiding en uitvoering van de werkzaamheden de belangen van gebruikers en belanghebbenden centraal te stellen. Het doel is tweeledig; tevreden gebruikers en belanghebbenden

en daarmee het risico van imagoschade en ongewenste media-politieke aandacht voor de opdrachtgever Rijkswaterstaat zoveel mogelijk beperken.

2.2 Ambitie

De ambitie voor het omgevingsmanagement in het areaal van A-vaarwegen noord is:

1. Het in de omgeving van het project draagvlak ontwikkelen voor de noodzakelijke werkzaamheden aan het areaal (kunstwerken, objecten, etc.);
2. Het wekken van vertrouwen dat Rijkswaterstaat en opdrachtnemer gezamenlijk op een goede manier en binnen de daartoe gestelde randvoorwaarden omgaan met de zorgen en wensen van stakeholders;
3. Het tot een minimum beperken van de mogelijk negatieve gevolgen van die werkzaamheden voor de verschillende stakeholders om schadeclaims en/of klachten van stakeholders te voorkomen;
4. Binnen de hierboven gestelde punten, qua noodzakelijke uitvoeringstijd, en voorspelbaarheid dienen opdrachtgever en opdrachtnemer gezamenlijk naar een betrouwbaar toekomstgericht eindproduct te streven met acceptabele hinder voor de omgeving.

Criteria voor het halen van deze ambities zijn:

- Zo weinig mogelijk hinder voor stakeholders binnen de gestelde (kwaliteit)eisen;
- Bij aanvang van de werkzaamheden geen vertraging oplopen als gevolg van vergunningen en dergelijke;
- Na afloop van de werkzaamheden een tevreden omgeving die zo min mogelijk onverwachte hinder heeft ondervonden tijdens uitvoering van de werkzaamheden en Rijkswaterstaat als een betrouwbare en toonaangevende partner ziet. Essentieel hierin is relatiebeheer: het transparant communiceren met (interne en externe) stakeholders, wat het vertrouwen versterkt en in stand houdt.

2.3 De regierol van Rijkswaterstaat

Ambities zijn natuurlijk ambities en nooit voor 100% waar te maken. Maar een omgevingsmanager van Rijkswaterstaat streeft ernaar om deze ambities, zo veel als mogelijk, samen te benaderen met de opdrachtnemer. Daar waar vroeger de omgevingspartijen tijdens of achteraf over de werkzaamheden werden geïnformeerd, is het nu de norm om, onder leiding van de omgevingsmanager, wensen vanuit de omgeving een plek te geven in het project. En dus omgevinggerelateerde eisen op te nemen, waardoor omgevingspartijen en stakeholders 'aan de voorkant van het proces' mee kunnen denken. Hierdoor is de impact op de omgeving voorspelbaar. Dit proces heeft recent plaatsgevonden en heeft geleid tot aandachtspunten in dit document.

Voorafgaande aan de uitvoering van werkzaamheden wordt verwacht dat de opdrachtnemer de omgevingsaspecten per activiteit of per specifieke situatie uitwerkt. Alleen dan kan een tevreden omgeving gerealiseerd worden. Samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer is essentieel. De opdrachtgever blijft verantwoordelijk voor het strategisch deel van omgevingsmanagement. Termen als 'eindverantwoordelijkheid en regie' zijn hierin essentieel. Zaken als strategisch basisrelatiebeheer, publiekscommunicatie en toetsing in het kader van Systeemgerichte Contractbeheersing (SCB) worden door opdrachtgever uitgevoerd.

De opdrachtnemer voert conform het ambitieniveau, het operationele omgevingsmanagement uit. Dit wordt onder andere geborgd door het maken van een goede stakeholderanalyse, het gebruik van de juiste communicatie het werken volgens de hideraanpak en verkeersmanagementuitgangspunten en een goede binding met het areaal.

Deze basis resulteert dat op operationeel niveau goed contact met stakeholders wordt onderhouden. Zaken en partijen; zoals beheerders, verkeersmanagement, conditionering, archeologie, Flora en Fauna, vergunningen en niet gesprongen explosieven (NGE/OO) correct worden beheerd en dat de bouwcommunicatie of communicatie over onverwachte hinder of stremmingen door de opdrachtnemer wordt uitgevoerd.

Het tactische deel van omgevingsmanagement wordt in de praktijk door opdrachtgever en opdrachtnemer opgepakt, of wordt in goed overleg onderling verdeeld. Na gunning van de opdracht zal hierover worden gesproken.

De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het ten doel gestelde omgevingsmanagement. Acties in de voorbereiding en uitvoering van het werk; welke raakvlakken zijn er met de omgeving en welke voert de opdrachtnemer uit. Dit gebeurt in afstemming met de opdrachtgever. Opdrachtnemer is in de lead om het omgevingsmanagement vorm te geven en in afstemming met de opdrachtgever zelfstandig uit te voeren.

De opdrachtgever voert controle uit op de documenten, planning, risicobeheersing en uitvoering van de acties. Als afspraken met omgevingspartijen (dienen te) worden gemaakt die het niveau van bouwcommunicatie overstijgen, dient de opdrachtnemer de opdrachtgever hierbij vroegtijdig te betrekken. De opdrachtgever kan daarbij op elk gewenst moment een actie van de opdrachtnemer terugdraaien en/of bijsturen, zonder daar verantwoording richting de opdrachtnemer over te hoeven afleggen.

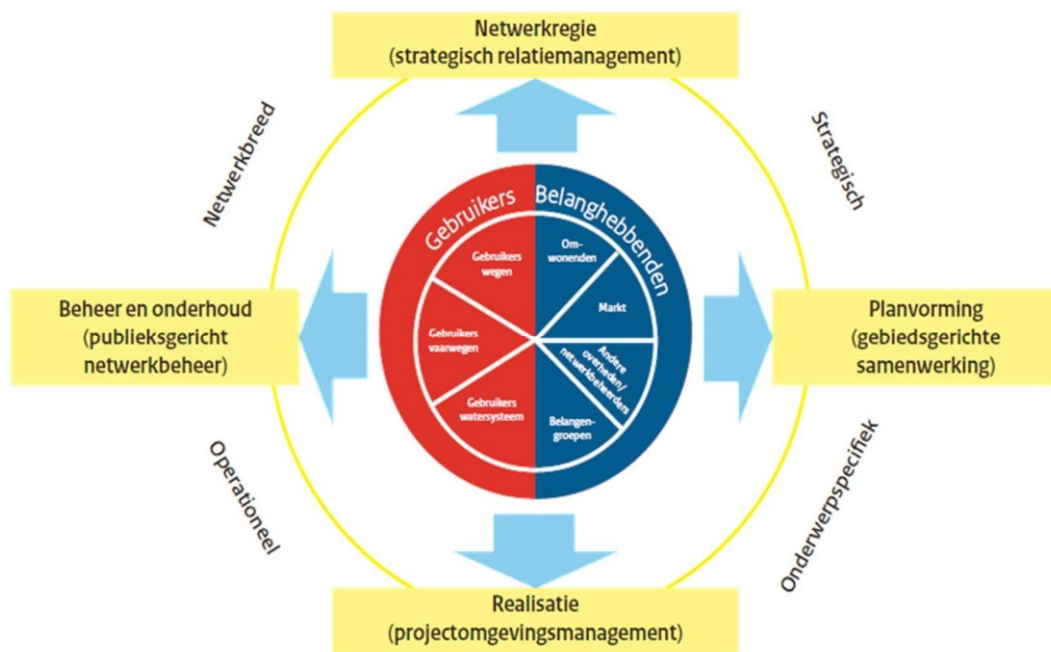
De opdrachtgever heeft de taak om relevante informatie, kennis en ervaring betreffende omgevingsmanagement aan te leveren bij de opdrachtnemer. De opdrachtnemer heeft de verantwoordelijkheid notie te nemen van de ontwikkelingen en het eigen handelen daarop aan te passen. De opdrachtgever eist daarin een proactieve houding van de opdrachtnemer. Risico- en kansenmanagement is hierin leidend.

In periodieke terugkoppelingen met de opdrachtgever wordt de voortgang en mogelijke (on)voorziene gevolgen van de aanpassingen voor de omgeving

afgestemd tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer. Ook hierin heeft de opdrachtnemer een proactieve rol en houding, denk hierbij aan de verslaglegging van het overleg, maar ook het aanleveren van een overzicht met de voortgang van de diverse omgevingsstukken zoals hinderplanning, BLVC-plannen en status aangevraagde vergunningen.

3 Stakeholderanalyse

Voorafgaand aan de variabele werkzaamheden stelt de opdrachtnemer een omgevingsscan en stakeholdersmatrix op van het object of kunstwerk waar de activiteit plaatsvindt en houdt deze bij. Rijkswaterstaat verwacht van de opdrachtnemer dat deze de bestanden jaarlijks bijgewerkt aanlevert en aan het einde van het contract oplevert. In de documenten kan per activiteit of specifieke situatie stakeholders worden benoemd. Het betreft een overzicht van de relevante omgevingspartijen binnen en buiten Rijkswaterstaat en hun belangen met betrekking tot de issues die omgeving gerelateerd zijn (in de onderstaande stakeholdersmatrix is een opsomming ten aanzien van een issues opgenomen). Belangen van deze partijen afwegen, het bijbehorende participatieniveau vaststellen en desgewenst in de planning opnemen voor de uitvoering van de werkzaamheden. Met als doel om voldoende draagvlak te creëren voor deze issues ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden, activiteiten of per specifieke situatie.

Figuur 2: Stakeholdermatrix volgens de SOM: methodiek Strategisch Omgevingsmanagement.

Verwacht wordt dat de opdrachtnemer voorafgaand aan de uitvoering van de activiteit of specifieke situatie rekening houdt met de Werkwijzer

Hinderaanpak: (<https://www.rijkswaterstaat.nl/zakelijk/zakendoen-met-rijkswaterstaat/werkwijzen/werkwijze-in-gww/communicatie-bij-werkzaamheden/werkwijzer-hinderaanpak>)

en de Communicatie bij Werkzaamheden:

(<https://www.rijkswaterstaat.nl/zakelijk/zakendoen-met-rijkswaterstaat/werkwijzen/werkwijze-in-gww/communicatie-bij-werkzaamheden>).

De opdrachtgever verwacht dat de opdrachtnemer inzichtelijk maakt hoe belangen van stakeholders meegenomen zijn bij de planning en uitvoering

van de werkzaamheden, activiteiten of in een specifieke situatie. In aanvulling op de publiekscirkel is een specifieke groep die we willen benadrukken en dat zijn de nautisch operators (bediening) van de objecten/kunstwerken en de (vaar)wegen.

Onderstaande Tabel 1 van groepen en categorieën van stakeholders helpt bij het verrichten van een stakeholdersanalyse.

Tabel 1: Een indicatie van de reeds geïnventariseerde interne en externe stakeholders. Deze stakeholderlijsten worden na gunning verder afgestemd.

Groepen	Categorieën
Gebruikers	Hoofd Wegen Net
	Hoofd Water Systeem
	Hoofd Vaarwegen Net
Belanghebbenden	Omwonenden en bewoners
	Bedrijven
	Overheden en/of netwerkbeheerders
	Belangengroepen
	Waterschappen
	Exploitanten
	Recreanten
	Fietsers
	Voetgangers
Bediening	Overheden, zoals: Provincie's en gemeentes
	Rijkswaterstaat centraal
	Rijkswaterstaat decentraal

4 Hinderaanpak en verkeersmanagement

4.1 Algemeen

Binnen Rijkswaterstaat wordt steeds meer gedacht vanuit een corridorbenadering en de netwerkschakels van het areaal. Daarbij wordt gedacht vanuit de gebruiker. Voorbeelden van vragen zijn:

- Op welke manier kan de (vaar-)weggebruiker optimaal van A naar B gaan?
- Als er een stremming/hinder is, welke alternatieven worden dan aangeboden?
- Kan de (vaar)weggebruiker via een alternatieve route zijn weg vervolgen?
- Kan er voldoende water worden gespuid tussen de watersystemen?

De meest actuele Werkwijzer Hinderaanpak is op de Rijkswaterstaat website gepubliceerd. In de Werkwijzer Hinderaanpak is de hinderaanpak van twee sectoren opgenomen: Wegverkeer (deel A) en Water en Scheepvaart (deel B). De dynamiek van beide sectoren verschilt op diverse punten. Voor hinder bij wegwerkzaamheden op het hoofdwegennet is door het ministerie I&W een beleidslijn vastgesteld. Naar analogie van de hinderaanpak voor wegverkeer is een aantal uitgangspunten uit de beleidslijn ook toepasbaar voor water en scheepvaart.

Een viertal uitgangspunten is in beide delen leidend:

1. Het doel is de verkeershinder door (vaar)wegwerkzaamheden voor alle (vaar)weggebruikers en belanghebbenden te beperken.
2. Veiligheid is bij werkzaamheden aan de infrastructuur een belangrijke randvoorwaarde.
3. Hinderaanpak is primair gericht op het zo goed mogelijk in stand houden van de bereikbaarheid. Daarbij krijgen hinder beperkende maatregelen voorrang die ook positief scoren op verkeersveiligheid, duurzaamheid en/of leiden tot structurele effecten.
4. Burgers en bedrijven hebben een grote eigen verantwoordelijkheid voor het beperken van en omgaan met hinder door werkzaamheden.

De Hinderaanpak kent voor zowel wegverkeer als vaarwegen op hoofdlijnen drie verschillende onderdelen: Slim Plannen, Slim Bouwen en Slim Reizen.

1. Slim Plannen om in samenwerking met andere infra- en (vaar)wegbeheerders de planning van de werkzaamheden af te stemmen.
2. Slim Bouwen om op basis van een integrale afweging met veiligheid op één tot een slimme uitvoering van de werkzaamheden te komen.
3. Slim Reizen om de hinder die op basis van de planning en uitvoering ontstaat in samenwerking met omgevingspartijen/stakeholders te beperken en slim te benutten.

4.2 Communicatie

Naast de werkwijzer Hinderaanpak is er ook een Werkwijzer Communicatie Hinderaanpak voor wegen en vaarwegen (VSP bijlagen R en S) daar staat het volgende opgenomen;

De (vaar)weggebruiker verwacht van Rijkswaterstaat kernachtige en duidelijke hinderinformatie. Dat geldt voor informatie voor en tijdens de werkzaamheden. Goed en vroegtijdig informeren is een effectieve maatregel om hinder en hinderbeleving te beperken of te voorkomen.

Om voorspelbaar en betrouwbaar te zijn, verwacht Rijkswaterstaat eenzelfde aanpak van de opdrachtnemer voor de bouwcommunicatie. Daarom wil Rijkswaterstaat de opdrachtnemer uitdagen tot het opstellen van een communicatieplan met betrekking tot de bouwcommunicatie. Wat kan Rijkswaterstaat hier verwachten en daarbij specifiek de communicatie rondom ongeplande werkzaamheden of ongeplande niet beschikbaarheid van het areaal. Het 'hoe en wat' communiceert de opdrachtnemer dan met de belangrijkste stakeholders.

4.3 Verkeersmanagementplan wegen en bruggen

De eisen die gesteld worden aan verkeersmanagementplannen voor wegen en bruggen zijn opgenomen in de Vraagspecificatie Proces. Het aanvragen van verkeersmaatregelen is vermeld in de VSP bijlage G of is gespecificeerd in de WBU van de desbetreffende provincie (beheerder N-wegen, actueel op desbetreffende provincie website). Bij het beoordelen van aanvragen voor wegverkeersmaatregelen houdt Rijkswaterstaat of de betreffende provincie onder meer rekening met te verwachten drukte op de wegen en is dus van belang bij het aanvragen van een vergunning.

4.4 Verkeersmanagementplan vaarwegen

De eisen die gesteld worden aan verkeersmanagementplannen voor vaarwegen zijn opgenomen in de Vraagspecificatie Proces. Het aanvragen van scheepvaart-verkeersmaatregelen is vermeld in VSP bijlage H, hier is ook een template bijgevoegd die dient als inspiratie wat moet worden ingediend voor start (grote) werkzaamheden. Bij het beoordelen van aanvragen voor vaarwegverkeersmaatregelen houdt Rijkswaterstaat onder meer rekening met te verwachten drukte op de vaarwegen. Daarnaast is de WBU vaarwegen IJsselmeergebied van toepassing. Deze is bijgevoegd als bijlage E bij de VSP MKW.

4.5 Afstemming met beheerders

De betreffende (vaar)wegbeheerders zijn primair verantwoordelijk voor de geplande werkzaamheden aan de wegen, sluizen, bruggen en in of langs deze (vaar)wegen. De variabele werkzaamheden kunnen hinder opleveren en de reistijd in negatieve zin beïnvloeden. De geplande werkzaamheden tussen de desbetreffende (vaar)wegbeheerders worden zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

Dit geldt ook voor en bij onverwachte gebeurtenissen (incidenten en calamiteiten). Het is een verplichting dat een opdrachtnemer waarnemingen van calamiteiten en incidenten in het areaal meldt aan de verkeerscentrales.

4.6 Bedieningsafspraken

Vanuit de regionale verkeerscentrale, bedienposten en verkeersposten (samen verkeerscentrales) vindt zowel lokaal als de op afstand bediening, verkeersleiding op vaarwegen, besturing en monitoring van systemen en objecten (bijvoorbeeld bruggen, sluizen, etc.) plaats. In het operationeel managen van het verkeer worden verstoringen zoveel mogelijk vermeden. Als door de werkzaamheden verstoringen plaatsvinden, dan moeten deze werkzaamheden worden begeleid. Projecten die van invloed kunnen zijn op de verkeersleiding en bediening worden meestal geïnitieerd door Rijkswaterstaat, maar kunnen ook door derden zijn geïnitieerd. Denk aan gemeenten of provincies. Het betreft projecten waar sprake is van de implementatie van nieuwe systemen, nieuwe aanleg, variabel werk of (groot) beheer en onderhoud.

4.7 Afspraken derden

Bekende (onderhouds)afspraken met derden worden na gunning gedeeld. Van belang is wel dat afstemming met raakvlakpartijen door opdrachtnemer zelf actief wordt verzorgd, of tussen opdrachtgever en opdrachtnemer worden verdeeld. Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de coördinatie tussen partijen tijdens de uitvoering van werkzaamheden.

5 Operationele informatie Kunstwerken

Alle informatie omtrent de kunstwerken is te vinden op www.vaarweginformatie.nl. Elk kunstwerk heeft zijn eigen bedientijden en/of contactgegevens en specifieke objectinformatie. De Centrale Meldpost IJsselmeergebied (CMIJ) is in het gehele IJsselmeergebied de centrale voor vaarweg gerelateerde incidenten. De Officier van Dienst (OVD) van Rijkswaterstaat regelt voor het gehele IJsselmeergebied de coördinatie rondom incidenten op de Rijks(vaar)wegen.

6 Stakeholderslijst

Na gunning wordt de stakeholderlijst(en) gedeeld met de opdrachtnemer, na ondertekening van de Verwerkingsovereenkomst in het kader van de AVG. Deze stakeholderlijst wordt actueel gehouden door de opdrachtnemer en jaarlijst en na afronding van het contract gedeeld met de opdrachtgever.

7 Raakvlakprojecten

Circa tweemaal per jaar actualiseert Rijkswaterstaat een overzicht van de projecten die zijn gepland in het IJsselmeergebied. Na gunning wordt dit overzicht gedeeld met de opdrachtnemer, na ondertekening van de Verwerkingsovereenkomst in het kader van de AVG.